

The Moles of Baker Street

---

by HENRIK on JULY 25, 2010

Måndagen den 13 september 1971 fick media nys om rånet. ”The Walkie-Talkie Robbery” och ”The Moles of Baker Street” skrek löpsedlarna. Allmänheten spekulerade i vilka som varit kunder i banken. Vad fick rånarna egentligen med sig? Efter tre dagar tystnade rapporteringen helt.

Natten mellan lördag och söndag var tunneln färdig. Ner genom golvet i den hyrda affärslokal två dörrar bort som tidigare var väskaffären Le Sac, vidare under snabbmatsrestaurangen Chicken Inn, så befann sig rånarna 15 meter senare rakt under bankfacken i Lloyds Bank i hörnet mellan Baker Street och Marylebone Road i centrala London. För att inte avslöjas av bullret grävde man endast under veckosluten. Efter tre veckors hårt fysiskt arbete återstod nu bara att borra sig upp genom golvet. Hade man mätt och räknat rätt? Jo, det hade man, men valvet visade sig vara kraftigare än väntat. Rädda att behöva vänta ytterligare en vecka beslutade sig rånarna för att spränga sig in.

Vad rånarna inte kände till var att det samtidigt pågick en febril polisjakt efter dem ovan jord. Radioamatören Robert Rowlands hade under kvällen snappat upp ett samtal mellan rånarna och deras utkik som placerat sig på ett intilliggande tak. Polisen tog inledningsvis inte anmälan på allvar utan det dröjde flera timmar innan man gick ut med ett stort alarm. Problemet var att polisen inte visste vilken bank som höll på att rånas. Inom 1,5 mils radie från Rowlands radiomottagare på Wimpole Street fanns vid tidpunkten inte mindre än 750 banklokaler.

Bankfilialen, som fortfarande finns kvar i den bullriga korsningen vid Baker Streets tunnelbanestation knappt 50 meter från Sherlock Holmes-museet, fick under morgontimmarna faktiskt besök av en polispatrull som tog

sig in i lokalerna. Men eftersom patrullen inte hittade någon utvändig åverkan på valvet och inget larm gått bockade man bara av banken från listan och skyndade vidare till nästa. Det är än idag okänt om rånarna någon gång var medvetna om polisens närvaro bara någon meter bort på andra sidan valvets väggar. Inte förrän på måndag morgon när personalen anlände till banken kom rånet att avslöjas.

Initialt spekulerades det i att rånarna fick med sig pengar och andra föremål till ett värde av icke oansenliga £500.000. En summa som långt senare korrigerades till omkring £3 miljoner – omräknat till dagens penningvärde strax under 400 miljoner kronor – och faktiskt gjorde det till Storbritanniens då största rånbyte genom tiderna.

Men det är inte rånbytet eller tillvägagångssättet utan det som hände efteråt som skapat kulten kring ”the riddle of Baker Street”. Eller vad som hände men inte hände, kanske man ska säga. Torsdagen den 16 september, fyra dagar efter rånet, publicerades de sista artiklarna om den fräcka kuppen mot Lloyds Bank. Sedan tystnade all rapportering.

Bortom allmänhetens kännedom utfärdade brittiska myndigheter en så kallad D-Notice som förbjuder media att rapportera om ”särskilda incidenter rörande nationens säkerhet”. I efterhand har en dåvarande chef på The Mirror sagt att man informerades om att det gällde ”känsligt material om en prominent medlem i brittiska kungahuset”. Radioamatören Rowlands, som var den som larmade polisen, har bekräftat att han av civilklädd myndighetspersonal, kanske MI5, förbjöds prata med media och att man hotade att annars åtala honom för olicensierat radioanvändande. Han tolkade det som att man försökte mörka polisens inkompetenta agerande av fallet. Utan medial uppmärksamhet försvann historien snart från folks medvetande.

Två år senare rapporterade The Times att fyra män fällts i The Old Bailey för sin inblandning i ett rån mot en bank på Baker Street. En fotograf från Dalston, en bilhandlare från Islington och en affärsman från Hackney, alla mellan 35-40 år, förklarade sig skyldiga till anklagelserna och dömdes till 12 års fängelse stod att läsa. En fjärde man dömdes mot sitt nekande till åtta år. Ytterligare en tid senare uppgavs också två andra män ha åtalats för att ha försökt handla med föremål stulna från ett bankrån vid Baker Street. Detta har aldrig bekräftats. Inga namn har någonsin offentliggjorts. En osignerad notis i The Times var allt, och då pratar vi alltså om det vid tidpunkten största rånet någonsin i landet.

Man behöver inte vara någon konspirationsteoretiker för att förstå varför rånet vid Baker Street gett upphov till så mycket ryktesspridningar. Och det är egentligen konstigt att filmen The Bank Job med Jason Statham i huvudrollen, baserad på rånet mot Lloyds Bank, inte nådde bioduken förrän 2008.

För även om den kommitté som har mandat att utfärda en D-Notice aldrig erkänt att man så gjorde i september 1971 bekräftar medias plötsliga tystnad indirekt att det i bankvalvet fanns någonting som myndigheterna var väldigt måna om inte skulle komma till allmänhetens kännedom. Uppgifter som påstås härstamma från banken säger att ägarna till över 100 av de 268 bankboxarna valde att inte lämna in en förteckning över innehållet och på så vis gick miste om möjligheten att kräva kompensation.

Filmens manusförfattare, Dick Clement, har tagit fasta på de halvsanningar och rena myter som omger rånet. Men man säger sig också genom medproducenten George McIndoe ha insiderinformation om vad som egentligen hände vid Baker Street för snart 40 år sedan. I filmen hittar rånarna pornografiska foton föreställande Prinsessan Margaret, drottningens syster, i en av boxarna. Ägaren till bankboxen ska ha varit den svarta civilrättskämpen Michael X, också det en verklig person, som bakom den revolutionära Black Power-fasaden i själva verket ska ha varit en simpel knarksmugglare. I filmen är de komprometterande fotona hans garanti undan fängelse och rånet är i själva verket iscensatt av MI5 för att kunna oskadliggöra Michael X och på så vis undvika en kunglig skandal. I slutscenen på Paddington Station utväxlar rånarna de fotona på prinsessan mot pass och fri lejd ur landet.

Fiktion eller inte bör man komma ihåg att 1971 var kungahuset och britten inte vana vid de rojalistiska skandaler vi sett under senare år. Ryktena om Prinsessan Margarets vilda leverne var nog så illa och det är ingen befängd tanke att tro myndigheterna sannolikt var beredda att ta till drastiska åtgärder för att förhindra ytterligare skadeverkning.

I samband med filmens premiär publicerade The Mirror en kortare intervju med en anonym man i 70-årsåldern och bosatt i Europa som utgav sig för att vara en av ”the sewer rats” som rånarna kom att kallas. För myndigheterna torde det vara lätt att bekräfta mannens autenticitet trots de aningen hemlighetsfulla kommentarerna. I intervjun säger han bland annat att man aldrig kunnat föreställa sig att man skulle hitta så mycket ”dåligt”

innehåll i bankboxarna och namngav bland annat Quintin Hogg, dåtidens lordkansler (den högsta brittiske ämbetsman under drottningen), som ägare till en av dem.

“When we opened it we dropped it on the floor like it was a bomb. We didn’t want to take anything that might give us extra trouble so we left it. All we wanted was cash and jewels”, sa rånaren till tidningen. “But we didn’t have time to go through all of the stash and ended up taking some sensitive material.”

Huruvida det finns någon sanning i att rånarna kom över besvärande foton på medlemmar ur kungafamiljen vill han varken bekräfta eller dementera i intervjun: ”I can’t talk about that. But we did find a lot of guns. And what was most disturbing was the child pornography we found. We were disgusted and left it in their open boxes so police could trace the owners.”

I filmen medverkar en kvinnlig rånare, en karaktär som manusförfattaren säger att man hittat på, men konspirationsteoretikerna har menat att hålet in i valvet endast var 40 centimeter brett och därmed på tok för litet för en normalväxt man. Något som i alla fall delvis tycks stämma: ”When we finally came up I was unable to fit through the hole and could only stick my head in. But others got in and grabbed the boxes.”

Fortfarande påstår en före detta polisman som var med och avlyssnade rånet den aktuella natten att man vid två tillfällen hörde en kvinnlig röst. Men det vill den anonyme rånaren inte heller prata om. Då minns han istället hellre den fräcka hälsning till polisen som man sprejade på valvets vägg: ”Let Sherlock Holmes try to solve this.”

Sedan rånet av Lloyds Bank har många större och mer vågade rån ägt rum. Men ”The Walkie-Talkie Robbery” kommer alltid, främst på grund av myndigheternas inblandning, att omges av en rejäl portion brottsromantisk mystik.

Vilka hade egentligen boxar i banken? Vad fanns det i dem? Är historien om prinsessan sann? Varför tystades media ner? Hur kan rånarna, deras identiteter och allt stöldgods bara försvinna? Varför är myndigheternas uppgifter om Michael X hemligstämplade i The British National Archives fram till januari 2054? Vem var utkiken på taket som under natten uttalade de klassiska orden ”money may be your god, but it’s not mine, and I’m fucking off”?